

REVISTA ENCICLO-
PEDICĂ

REVISTĂ PERIODICĂ BILUNARĂ

Responsător: I. Corbu, Cluj, Str. Gen. Grigorescu 16.

Se împarte gratuit, în librării 3 Lei exemplarul

Nr. 1 e de conținut științific polemic. Lucrări străine nu se publică

**La situația averilor grănițerești
nășăudene**

În broșura „La situația Regnei”, apărută în 15 Oct. 1931 am arătat mai presus de orice îndoială abuzurile și imoralitățile din gospodăria păcătoasă a Regnei, pentru cari aceasta merită să fie suprimată pentru a salva averile grănițerești de ruină. „Gazeta Bistriței” marea apărătoare a Regnei, nu a cauzelor grănițerești, n'a suflat un singur cuvânt la acele acuze grave, știind bine că nu poate nimic infirma, dar nici Regna n'a vrut să tragă consecințele, ci se ține de averile grănițerești ca scaiul de oaie, sau mai bine zis ca căpușa de oaie. Ba a încercat în „Drum Nou” și în un ziar bucureștean să se mai spele și să caute „indezirabili” ca țapi ispășitori pentru păcatele Regnei, cari nu le mai pot nega. Indezirabili sunt toți începând dela cap.

Apoi ziarele au anunțat o anchetă nouă și numirea unui comisar gubernial, excepționabil din cauza legăturilor cu rivnitori de specie și mai rea la averile grănițerești, dar la urmă în asta nu era un rău mare, căci „cuiu cu cuiu se scoate afară.” Dar a fost totuș rău, căci Regna a profitat din plin de asta, creându-și o atmosferă mai favorabilă, nemeritată și spăriind pe grănițeri cu pielea altei hiene.

Gazeta B. nu ne-a informat absolut nimic despre toate acestea, ca și când n'ar fi fost vorba de cauzele grănițerești, ci numai de păcatele Regnei, cari trebuie ascunse.

Din declarațiile dlui comisar la adunarea generală din 17 Dec. 1931, că voește să facă bună înțelegere, deși la abuzuri trebuiau sancțiuni, apoi din rolul său lamentabil, din lipsa publicării situației adevărate a Regnei și din alte împrejurări, atâta rezultă, că se încearcă să se mușamalizeze totul. Ce și poți aștepta alta când dl prefect al județului e fost și viitor cenzor la Regna și nepot al dlui președinte al consiliului de administrație.

S'a urmat aceeaș tactică de a se ascunde totul, nefiind afaceri curate, cum am arătat și în broșură și în chiar „G. B”. Înaintea de adunarea gen. Regna a trimis o dare de samă — cum aflăm numai acum din G. B. apărută în 26 Ian. 1932 — „tuturor comuțiilor și celor ce se interesează de cauzele grănițerești”, dar pe mine nu m'a găsit printre aceștia, căci nu mi-au trimis-o, or fi știind ei pentruce. Cerându-o acum ulterioară și expres, am primit o dare de seamă plină de corecturi, din cari relevéz aici, că la realizările Regnei, fondul de armonizare al fabricelor s'a corectat cu mai bine de 10 milioane în minus, cu mențiunea din partea Regnei, că s'a corectat în ajunul adunării generale. Va să zică darea de seamă era numai ticluită, deci falsă. Dar dacă s'a corectat la adunarea gen. cum de nu s'a corectat și în raportul publicat în Gazeta B. la 26 Ianuar? Dovadă cum se jonglează cu zeci de milioane și cât credit merită dările de seamă ale dlui director Avram, cum am văzut și în broșură. În acelaș timp Direcțiunea silvică cere a-sentimentul comunelor grănițerești pentru un împrumut de 60 milioane pentru a rescumpăra — cum se spune în țara Regnei — „patrimoniul Regnei” în caz de lichidare — averile grănițerești „patrimoniul”, adecă moșia profitorilor Regnei, unde toate instalațiunile și capitalul e al comunelor, iar Regna n'a contribuit în schimb pentru salarele și beneficiile grase și negluite, decât să le ducă la ruină.

Gazeta B. nu ne-a comunicat nimic nici despre asta, ca și când ar fi fost vorba tot numai de „chestiile intime și profesionale” ale Regnei și nu de chestiile grănițerești.

Avându-se în vedere contractarea unui împrumut de 60 milioane pe averea comunelor ar fi trebuit — când ar fi fost lucrū curat — să nu se facă pe ascuns, cum se fac toate la Regna, ci să i-se dea cea mai largă publicitate, trebuia inomisibil să se publice situația adevărată a Regnei și să se comunice și la comune, ca să știe toți grănițerii, că pentruce trebuie să primească o povară așa de grea pe averile grănițerești. În loc de aceste lămuriri necesare dl director al Regnei trimite o dare de seamă a Regnei, în care se arată că cu toată criza grea, prin hărnicia, economia și simțul de datorie al Regnei „s'a restabilit echilibrul, s'a îndreptat și asanat situația, așa că societatea poate face față tuturor greutăților”. Nici poveste de lipsa unui împrumut, pe când în anul 1930 le trebuia un împrumut de 30 milioane. Nici la adunarea gen. n'au avut nas să ceară, ci au lăsat pe un funcționar să arate, că le-ar trebui — pentru a fi aruncat pe gârlă.

Am văzut în broșură, că acelaș d-n director în Oct. 1930

ne arăta că Regna are peste acoperirile datoriilor, tantiemelor etc. o avere curată de 110 milioane în mărfuri și creanțe (la cari s'au adaus încă 13 milioane din profitul — nereal de pe 1929). După un an ne arată în darea de seamă, că Regna pentru acoperirea datoriilor (între cari sunt luate și tantiemele nelegiuite pe 1929) de 52 mil. are mărfuri și creanțe în valoare de 63 milioane, adecă un întrecământ de 11 milioane. Ne ține dl director așa de proști să credem că s'a putut evapora în un singur an numai din pricina crizei 110 milioane?

Dar totuși, dacă Regna are încă un întrecământ de 11 milioane și ne asigură, că de fapt ar fi încă mai mult, atunci pentru ce Directia silvică asentimentul la un împrumut de 60 milioane, ca să rescumpere moșia Regnei și să nu ajungă instalațiunile pe mâni streine? Dar am mai văzut cât credit merită dările de seamă și jongleriile cu cifre ale d-lui director. Dar jongleria aceasta avea pe cât se pare două scopuri: unul să arate situația Regnei destul de favorabilă, ca să ducă în răcire pe grănițeri și să nu o lichideze, iar în caz de lichidare, să scoată barem un bacșiș, tantiemele pe 1929, ba poate și întrecământul găsit pe hârtie „patrimoniul Regnei”!

La adunarea gen. din 17 Dec. cu toată darea de seamă favorabilă (falsă) a Regnei, și cu toate că delegații comunelor aveau să voteze sub ochii prefectului — omul Regnei, văzând dispoziția satelor de a se salva din ghiarele Regnei și simțindu-se patronați din partea dlui prefect, ca să evite hotărîrea neincunjurabilă a satelor, nu s'au dat îndărăt să întrebuințeze un truc obraznic. Și-au dat demisia, dar totodată au amenințat, că dacă se va primi această demisie „înțelege să se retragă imediat și de azi încolo lasă răspunderea altora”. Adecă după ce din vina lor gospodăria averilor grănițerești a ajuns la ruină, mai amenință cu fuga de răspundere și abandonarea lor și răsbunarea în contra averilor grănițerești, ca să se ruineze și ce a mai rămas, când aveau datoria să dea în seamă aceste averi și lucrări în bună rânduială, ca să se poată continua lucrările și să nu se mai facă pagube. Așa se face dovada declarațiilor Regnei că „nici ambiția personală, nici interese materiale nu ne leagă de aceste locuri, ci numai simțul de datorie și răspundere?... suflet la suflet, desbrăcați de haina patimei, ca să *mântuim aceste averi*... „nu împoartă forma nici persoanele cari vor funcționa”?... Când era vorba de apărarea tantiemelor nelegiuite pe 1929 contra hotărîrii ministeriului, se invoca suveranitatea adunării satelor, care a hotărît (dusă în rătăcire și înșelată în buna ei credință), iar acum când această suveranitate amenință să le ia sacul cu grăunțe, o amenință și

terorizează. Dacă paradează cu numirea de „consiliu de jertfă“, de ce se țin cu mâni cu picioare de „jertfă“ și folosesc toate mijloacele neiertate ca să nu scape din mâni „jertfa“ prada?

Sau nu era pregătită direcția silvică dentru preluarea regiei exploatărilor? De ce alta a cerut doar asentimentul comunelor pentru un împrumut de 60 milioane? Sau că comunele au fost mințite, bine știindu-se că pe seama Regnei nici o comună n'ar fi votat împrumutul? Din declarațiile oamenilor Regnei la adunare apare că a fost vorba de unificare cu Direcția silvică, dar nici aceasta nu le convine, căci lor le trebuie monopolul „jertfei“ ca și până acum, simțindu-se patronați de dl prefect. În sfârșit pentru a forța adunarea să nu poată hotărî lichidarea, demisia cu amenințarea cinică — și Gazeta ne spune că și darea de seamă — s'a pus la vot înainte lichidării, în prezența dlui prefect, care, ne spune „Săptămâna“, că „sta cu ochii vișători și cu gândul la grănițerii, cari și-au vărsat sângele pentru aceste averi“...!?

Delegații în fața acestor amenințări cu răzbunarea n'au primit demisia, fără să înțeleagă prin asta că doresc mai de parte gospodăria deochiată a Regnei, rămânând, ca în cauza lichidării să se țină o nouă adunare în 18 Ian. 1932.

În numărul de Crăciun „Gazeta B.“ nu suflă nimic despre adunare. La anul nou nu reappare. Credeam că si-a dat duhul, căci era de neiertat, ca din averea grănițerească să se susțină gazeta, care să apere Regna în contra intereselor grănicerești. Dar iată că reappare în număr triplu în 26 Ianuarie. Și acum ascultați ce descoperiri și „constatări îmbucurătoare“ (pentru Regna și ce pălmi usturătoare pentru grăniceri și ce interpretare fățarnică) face după 5 săptămâni dela adunare: 1. Regna e o întreprindere indispensabilă, de care averea grănițerească după experiențele avute nu se poate lipsi — cum nu, au grănicerii lipsă de tantiemele și abuzurile profitorilor Regnei? o gospodărie cinstită nu se poate face fără dijmuirile imorale ale Regnei? Mai ales că era vorba ca regia exploatărilor să o preia Direcția silvică. Pe aceasta o viza Regna când amenința cu demisia și că va veghea pe „cei ce stau la pândă“?

2. Delegații comunelor sunt lăudați pentru „ținuta demnă virtuților grănicerești tradiționale față de noul comisar gubernial“ și mai vârtos hotărîrea înțeleaptă, cu care au refuzat să primească desființarea Regnei, de care chiar grănițerii au lipsă“ — ca să le ruineze averile, cum a făcut dovadă. Câtă fățarnicie, ca să dai o așa interpretare cinică hotărîrei delegaților duși în rătăcire și înșelați în buna credința lor. Dar cum de i-a trebuit Gazetei B. 5 săptămâni ca să descopere triumful ce

a raportat la 17 Dec? Se vede, că în acest timp s'a pregătit terenul, căci adunarea pe 18 Ian. nu s'a mai ținut, deci se vede că le-a succedat. Și se jăluesc, că „oameni fără suflet" o năpăstuesc pe nedreptul și exclamă: „Multă răutate, patimă și interese personale (sic!) domnește între oameni", o tempora, o mores!

D-l director Avram a făcut la adunare declarația, că „totul se poate încă salva". Poate, dar nu cu gospodăria Regnei. Declarația aceasta dovedește, că nu criza, ci păcatele Regnei au adus ruina, criza numai a accelerat-o, și ne-a dat un memento. Cum, când gospodăria Regnei s'a început cu un considerabil capital din partea comunelor (55 mil.) și a avut ani excepțional de favorabili, cu cari n'o să se mai întâlnească, și abia a suflat vântul crizei și a ajuns la faliment din cauza risipei și abuzurilor, acum, când criza durează (prețul lemnului nu se suie, nici nu va sui) și începând cu datoriile grele în loc de capital, acum se poate salva???

Ce privește criza cu căderea prețului lemnului la jumătate, n'a fost chiar așa de grozavă cum ni se arată, ca să se poată pune păcatele Regnei în sarcina ei. A fost numai o revenire spre normal, fatală firește pentru cei risipitori și abuzivi. Înainte de război era un stânjîn de lemne de foc 3—4 fl. (8 cor.); Ei bine, în anul 1929 Regna vindea stânjînul cu 1400 Lei (în Bistriță). Dar să luăm numai cu 1200 Lei și să evaluăm Leul numai cu 2 cent. (nu cu 3), și asta face 24 cor. aur față de 8, deci de 3 ori mai mult ca înainte de războiu. Nu e acesta un preț scandalos? Lemnele de foc s'ar fi putut da la cooperative sătești spre exploatare, cari ar fi produs mai ieftin, având și ceva venit, dar Regna voia monopolul, să culeagă toată smântâna numai pe seama ei. Decât să vândă fără tantiemele lor mai bine putrezească și tangenta comunelor. Dacă a căzut prețul lemnului la jumătate, încă nici n'a coborît la normal. Și atunci cum e criza cauza ruinei? Cauza e că gospodăria Regnei s'a început din capul locului, în loc de grijă pentru averea publică, cu lăcomia căpătuelii fără muncă, cu jetoane și tantieme grase, automobile, directorul din simplu funcționar inginer, cu beneficii princiare de milioane, numai salariul și cheltueli de reprezentare (sic!) lunar 63000 Lei și alți șefi 20—22000, plus tantieme după profituri umflăte, ne-reale; iar comunelor drept beneficiu și rezervă pentru timpuri de criză li s'a dat cifre goale după „tehnica de bilanț", așa că ne-am trezit pe marginea prăpastiei la primul suflu de criză. Și pentru ca să poată continua aceea risipă și în vreme de criză în 1930 căutau un împrumut de 30 mil. până ce li s'a

mai dat peste degete cu „discuțiunile prea multe, cari numai folos real n'au adus societății”, cum se plângea Regna, apoi au fost siliți să pună frâu risipei, când s'a dat de fundul sacului gol.

Să se dea posibilitatea comunelor să lichideze Regna și să se predea întreagă regia exploatărilor, cu comanda și executările în curs în bună rânduială Direcției silvice pe lângă inventar și publicarea situației adevărate a Regnei, iar pentru risipa făcută Regna să fie trasă la răspundere ca să participe și profitorii la pagubele cauzate comunelor, nu numai la beneficii, și să li se pună în vedere darea în judecată, fără nici o considerație, pentru pagubele ce ar mai cauza prin reavoință și refuzul de a da în seamă totul în bună rânduială. Personajul funcționarilor Regnei, dacă voinște să repareze, ce au ruinat și dacă Direcția silvică are lipsă de el, poate fi angajat cu un minimum de existență (salar), directorul de exploatare cu 10.000 lei lunar, ceilalți mai jos până se va ajunge ca regia să poată respira. Dacă au început cu cozonac, acum trebuie să revină la mămligă cu ceapă, altcum nu se poate face asanare. Așa se face la întreprinderile private, când stau rău. Dar Regnei ce-i pasă, că nu dă din punga ei, ei de pe spatele comunelor, ea e partașă numai la profit, pierderile rămân comunelor. (D-l. director Avram a tras lunar 63000 Lei și în vreme de criză).

Dacă nu le place, să și caute alți stăpâni, cari să-i plătească așa ca la Regna, unde au fost ei stăpâni. Pe încetul salariile se vor îmbunătăți, dacă vor munci cinstit, li se vor face fonduri de pensii, în anii buni ceva remunerații, dar nu tantieme, isvor de abuzuri și de jaf.

Dacă Regnei nu i se poate permite mai mult experiențe și împrumuturi pe pielea grănițerilor, ci numai lichidarea, nici Direcției silvice nu i se poate permite să recurgă la împrumuturi nelimitate și nemotivate și fără să arete precis, ce și cât e nevoie. Înainte de împrumuturi trebuie suprimate toate cheltuielile inutile și improductive, cari n'au alt rost decât să susțină o spuză de paraziți. Așa Banca grănițerilor încă trebuie lichidată. Băncile se înființează când ai capital, nu când ai datorii cu 20% să imobilizezi 25 milioane în capitalul unei bănci, care se știe înainte că va da o rentabilitate de vr'o 3% ca și capitalul Regnei sau chiar nimic, iar azi pierderi colosale. Dar Banca a înființat-o lăcomia aceluiași profitorii ai Regnei, ca să poată dijmui încă odată, ce a rămas după dijmuirea Regnei. De aceea am văzut pe aceiași profitorii instalați și la Bancă. Au început însă a face larmă cei rămași pe

din afară și atunci s'au văzut siliți să admită, că ceice sug la Regna, să nu poată sug și la Bancă. Dar nici cu asta n'au putut fi căpătuți cu toții și atunci s'a introdus suptul cu schimbul, câte un an pe rând, ca să li se astupe gura la toți. Așa că azi aproape toată inteligența grănițerească crescută din fondul de mondur al grănițerilor, cari au servit în sumanele lor negre, e plătită ca să tacă. Iar acești sugători cu schimbul, ca și cei relativi mai stabili, se mai pot gândi la interesele comunelor?

Interesul lor e să profiteze cât mai mult până pot, căci cine știe când le va mai veni rândul și dacă vor mai găsi ceva de supt. Din beneficiile de milioane încă nu s'au gândit să ridice o cruce pe mormântul lui Vasile Vășcu, care a luptat pentru câștigarea acestor averi pe seama grănițerilor și a mult sărac. Bursele studenților se folosesc azi pentru a umple golurile făcute de Regna!!

S'au vărsat la băncă 25 mil. Lei capital din averea comunelor, ca să aducă dobândă de câteva procente, iar smântâna să o culeagă profitorii, și apoi din acelaș capital au luat împrumut cu dobânzi grele. Așa vedem din dărea de seamă a Regnei, că pe când după capitalul vărsat se primește un dividend de 946.000 Lei, se plătesc după datoria de 13 milioane dobânzi de 4.893.000 Lei. Va să zică după avere curată de 12 mil. în loc de beneficiu se plătește dobândă de 4 milioane, cași după o datorie!! Acest jaf nu se mai poate tolera, și pânăce nu se suprimă, n'au să se facă datorii și împrumuturi pentru a plăti tantieme la Bancă (dl director Avram spunea că trebuie plătite urgent din împrumut!) Dacă le trebuie bancă și tantieme, să întregească împrumutul de 13 mil. comunității de avere la 25 mil. și atunci să nu primească nici dividend, dar nici să nu plătească dobânzi. Dacă nu, să lichideze. Dar nu să se arunce milioane bacșiș la câțiva profitori din împrumuturi grele, cari amenință cu ruină averile grănițerești. Așa nu se poate face asanare.

Dacă nu se vor face toate economiile și lichidările necesare, dacă comunele vor fi mințite și înșelate și împrumutul votat Direcției silvice se va da pe mâna Regnei, se va reincepe vechia gospodărie de a se plăti tantieme din împrumuturi (au doar obrazul să ceară și azi tantiemele nelegiuite pe 1929), căci de ce se cramponează și azi în „jertfă” cu toate puterile? Fiindcă visează chiar și azi în pragul falimentului la tantieme. Acestea se vor plăti imediat din datorii, iar comunelor se vor da cifre goale, cum am văzut. Se vor porni iar luptele scârboase pentru acapărarea căpăturiilor Regnei, pentru a putea

jăfui averile grănițerești, fiecare până poate și cât poate; cine are în această luptă imorală respect și grijă pentru averea publică? Gospodăria va deveni tot mai imorală, adevărat jaf, nu gospodărie. Ne trebuie lichidare, nu unificare, căci sistemul în-suși e păcătos. Dacă nu se face, vor ajunge și grănițerii nă-săudenii unde au ajuns grănițerii dela Caransebeș de pe urma autonomiei Regnei lor mai vechi, care a avut timp să le ruineze total averile, așa că azi în loc să capete ceva venit după averile lor, trebuie încă să plătească taxe pentru a putea plăti dobânzile datoriilor și să susțină spuza de parasiți, cari le-au gospodărit averea și azi le fac bilanțul jafului trecut și a ruinei de azi. Azi ar fi bucuroși să scape de averi, ca de o povară.

Un guvern a instalat Regna în averile grănițerești, guvernul e respunzător pentru ruina acestor averi și e dator să dea puțință comunelor să se salveze de gospodăria ruinătoare a Regnei, și să nu lase până se va va ruina totul, ca averile grănițerilor dela Caransebeș.

Dacă guvernul va întârzia, comunele să ceară să se ia măsuri urgente pentru lichidarea Regnei, dacă vreu să-și mântuiască averile de ruină.

„Cerem sinceritate și omenie pe toată linia, jos minciuna“. (Gazeta B. Nr. 4—5).

D-lui

